

Mikkelin alapuolisen Saimaan korentoselvitys 2022

Jari Venetvaara



Oikealla lummelampikorento -koiras (Leucorrhinia caudalis) seuranaan vasemmalla isotytönkorento -koiras (Erythromma najas) Visulahdessa Kolpakonojan suistossa 29.6.2022 klo 12:51. Kuva Jari Venetvaara



**BIOLOGITOIMISTO
JARI VENETVAARA KY**
www.venetvaara.fi
gsm +358405145359

Biologitoimisto Jari Venetvaara Ky
Jakintie 4, 15240 Lahti (Hollola)
puh 040 5145 359
Email: jari.venetvaara@venetvaara.fi
www.venetvaara.fi
Y0901085-4

Perustettu 1992

Mikkelin alapuolisen Saimaan korentoselvitys 2022

Sisällys:

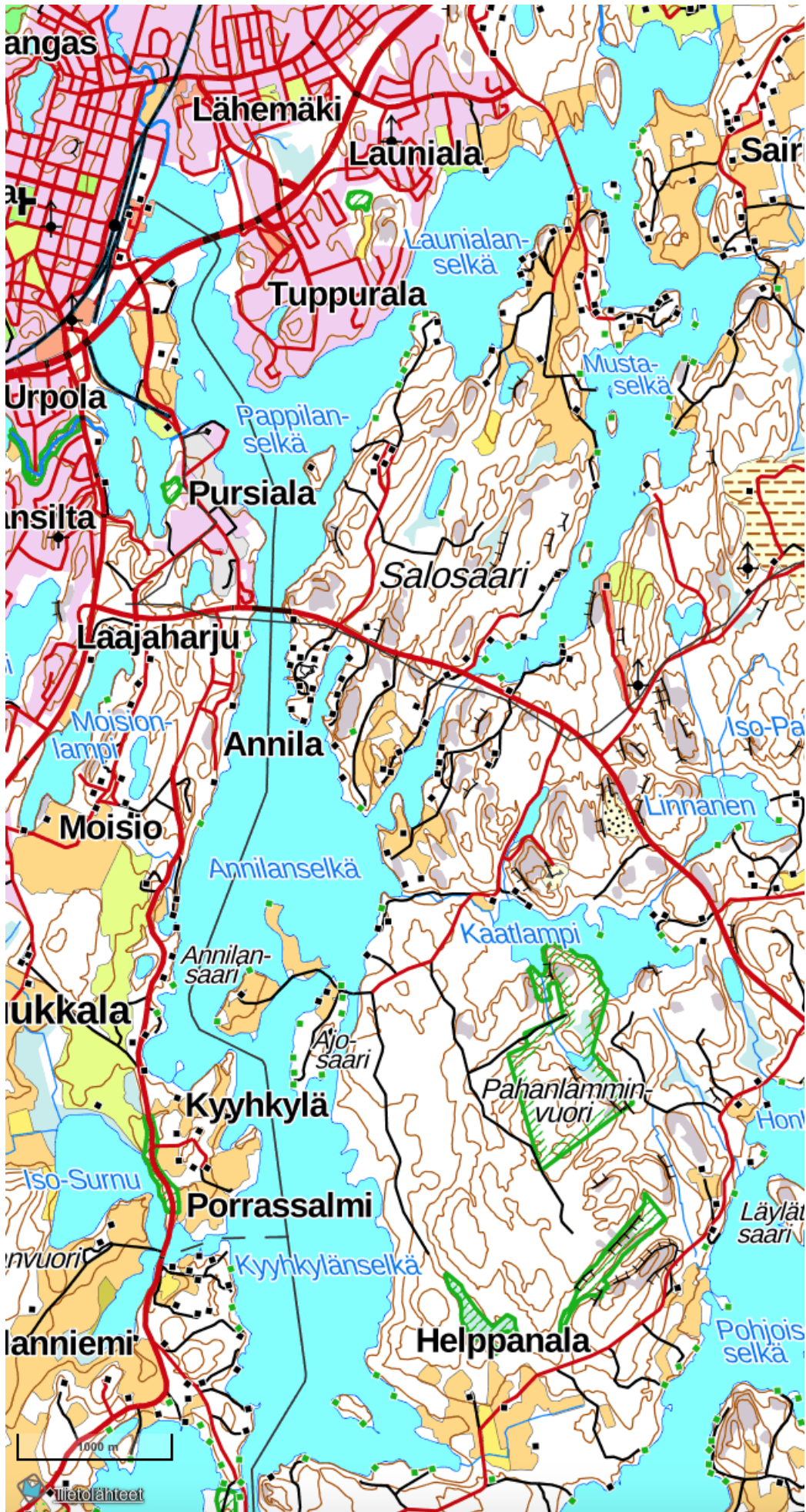
1. Johdanto	3
2. Menetelmät ja aineisto	3
3. Tulokset	4
4. Tulosten tarkastelu	5
5. Pohdinta	8
6. Lähteet ja kirjallisuus	11
LIITTEET 1 - 10 sivuilla	12 - 21

Hollolassa 31.10.2022



Jari Venetvaara, FM

Toimitusjohtaja, biologi, Biologitoimisto Jari Venetvaara Ky



Kartta 1. Tutkimusalueen kartta

1. Johdanto

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tilasi Biologitoimisto Jari Venetvaara Ky:ltä Mikkelin alapuolisen Saimaan luontoselvityksen koskien Euroopan unionin luontodirektiivin liitteessä IV(a) lajien liitteessä mainittuja viitasammakkoa (*Rana arvalis*), lummelampikorentoa (*Leucorrhinia caudalis*), sirolampikorentoa (*Leucorrhinia albifrons*) ja täplälampikorentoa (*Leucorrhinia pectoralis*). Jatkossa näistä käytetään nimitystä 'korennot.' Pääpaino työssä oli selvittää viitasammakon kutupaikat ja korentojen esiintymisalueet rantojen käyttöä ja niittämällä kunnostamista ajatellen. Tässä erillisessä selvityksessä keskitytään korentoihin ja toisessa erillisessä selvityksessä keskitytään viitasammakon kutualueisiin. Iina Remonen on tehnyt vuonna 2011 Mikkelin alapuoliselta Saimaalta (tätä laajemmalla alueella Mikkeli-Juurisalmi) niittotarvekartoituksen (Remonen 2011), jossa on yksityiskohtainen kuvaus kunkin osa-alueen rannoista. Siksi tässä työssä ei erikseen kuvailla rantoja, vaan tyydytään esittämään korentojen esiintymisen kartoilla ja koordinaatteina (liitteenä). Kaikki työt teki biologi, FM Jari Venetvaara, joka otti myös valokuvat.

2. Menetelmät ja aineisto

Selvitysalueelle tehtiin kaksi korentokartoituskierrosta veneellä, koko Mikkelin alapuolisen Saimaan alueen ranta-alueilla, saaret mukaan luettuina. Työn tavoitteena oli löytää ne ranta-alueet, joilla korennot mahdollisesti esiintyvät, mikäli niitä alueella on. Työssä käytettiin apuvälineenä lähelle tarkentavaa Nikonin kiikaria. Sen avulla saatiin luotettava havainto vielä jopa 10 m:n päästä. Mukana oli myös lintukaukoputki.



Kuva 1. Visulahtea Kolpakonojan suistosta 29.6.2022 klo 12:52. Sää oli hyvä korentojen havainnoinnille.

Selvitysalueilla kierrettiin taivasankkurilla (kauko-ohjattava GPS-paikanteinen keulasähkömoottori) varustetulla, soudettavalla merikelpoisella Rönöqvist 495 Pro -pulpetti-moottoriveneellä kahdesti: ensimmäinen kierros tehtiin 29.6.2022 klo 9 - 19 ja toinen kierros tehtiin 4.7.2022 klo 10 - 19. Ensimmäisellä kerralla havainnoitiin Kirkonvarkauden sillan pohjoispuoliset ja itäpuoliset alueet. Toisella havainnointikerralla Kirkonvarkauden sillan eteläpuoliset alueet. Molemmilla alueilla

käyntiin optimaalisen valoisin aikana. Ensimmäisen kierroksen aikana lummelampikorenon lento näytti olevan kiivaimmillaan ja muita myöhempi sirolampikorento oli jo aloittanut lentonsa. Toisella kierroksella lummelampikorento oli edelleen ”runsaana” lennossa. Täplälampikorennosta saatiin vain kaksi havaintoa 29.6.2022. Havaitut korennot paikannettiin Garmin Montana 700 - GPS-laitteella. Havainnoinnissa pyrittiin liikkumaan veneellä hitaasti ja mahdollisimman rauhallisesti siten, että lähelläkään olevat korennot eivät häiriintyisi. Lyhyitä katselupysähdyksiä oli paljon.

Taulukko 1

Sää oli ajankohtana korentojen havainnointiin työhön sopiva. Molemmat päivät olivat hyvin helteisiä.

Pvm	Lämpötila C°	Tuuli m/s	Pilvisyys
29.6.2022	iltapäivä +27°- (+10° aamuyö)	lähes tyyntä	0/8 – 0/8
4.7.2022	iltapäivä +27°- (+13° aamuyö)	lähes tyyntä	0/8 – 0/8



Kuva 2. Mustaselkää Laitsaaren alueella 29.6.2022 klo 17:16. Kaikki kolme korentolajia (Lummelampikorento, sirolampikorento ja täplälampikorento) tavattiin tällä mosaiikkimaisella ja osin avonaisella (niitetty) rannalla.

3. Tulokset

Tulokseksi saatiin n. 91-93 eli yli 90 näköhavaintoa tutkittavista kolmesta korentolajista: lummelampikorento 82-84 kpl, sirolampikorento 7 kpl ja täplälampikorento 2 kpl. Kartoituserroilla vain pieni osa kunkin elinpiirin korento-yksilöistä oli lennossa nähtävissä, sillä elinpiiri voi olla todella laaja, nuorilla yksilöillä ja naarailla useita kilometrejä parittelu- ja muninta-rannalta pois. Elinpiirin laajuus johtaa siihen, että korentopopulaation kaikkia yksilöitä ei millään voida havaita kerralla eikä kahdella. Myös lajien toukka-aika vedessä on kaksi (2) -vuotinen. Siten korentojen määrä kussakin populaatiossa on havaittuja monikertaisesti suurempi, sillä vain pienen pieni osa niistä kerrallaan on näkyvissä ja nähtävissä 5 – 20 minuuttia kestävän tarkkailun aikana. Tämän lisäksi useat lintulajit västäräkistä nuolihaikkaan pyydystävät niitä. Lisäksi ne joutuvat isompien korentolajien saaliiksi. Poikasina niitä syövät kalat. Mikkelin alapuolisella Saimaalla eniten korentoja esiintyi mosaiikkimaisilla puoliavonaisilla rannan kohdilla, missä ei ollut laajaa yhtenäistä järviruoko-

tiheikköä. Laajoista yhtenäisistä järviruoko-tiheiköistä ne puuttuivat kokonaan (esim. Kirkonvarkauden sillan eteläpuolinen ruovikko).

Taulukko 2

Taulukossa havaittujen elinalueiden lukumäärä. Korentojen (lummelampikorento, sirolampikorento ja täplälampikorento) määrä on todellisuudessa paljon suurempi, sillä kullakin alueella kiikaroitiin vain kerran. Saviselän Kenkäveron ja Pikku-Surnun alueet olivat korentojen esiintymisessä kaikkein yksilörunsaimmat, kts. liitekartat ja liitetaulukko. Ainoastaan Mustaselän Laitsaaren alueella esiintyivät kaikki kolme korentolajia.

Alue	Alueita kpl	Korentojen määrä kpl / lajeja kpl
Puhdistamon ranta	2	2/1
Kenkävero (Saviselkä)	3	22/1
Visulahti	1	10/1
Korppisenniemi (Visulahti)	1	1/1
Mustaselkä	4	15/3
Mustalahti	4	11/2
Pikku-Surnu	4	21/1
Iso-Surnu	1	1/1
Porrassalmi	1	1/1
Kuivalahti (Annilanselkä)	2	7/2



Kuva 3. Mikkelin alapuolisen Saimaan Mustalahtea. Lummelampikorenon ja sirolampikorenon tyypillinen esiintymisalue. Järviruoko, ulpukka ja vesitatar muodostavat näkyvimmän kasvillisuuden.

4. Tulosten tarkastelu

Lummelampikorento on tulosten mukaan yleinen ja elinvoimainen Mikkelin alapuolisella Saimaalla, kuten muuallakin eteläisemmässä-Suomessa. Selvityksen merkittävin epävarmuustekijä on, saadaanko katselukerrat ajoittumaan selvitettävien korentopopulaatioiden parhaimpaan lentoaikaan, jolloin tulokset ovat kattavimmat. Lummelampikorento ja täplälampikorento ovat

aikaisia lajeja, ja niiden aikuisten yksilömäärät predaation vuoksi ovat suurimmillaan kesäkuun alkupuolella. Sirolampikorento aloittaa lentonsa myöhemmin, vasta kesäkuun lopulla. Tässä selvityksessä tavoitteena oli löytää näiden korentolajien asuttamat ranta-alueet. Siksi työ ajoitettiin kaikkien kolmen korentolajin yhtäaikaisen havaitsemisen kannalta optimaalisesti kesäkuun ja heinäkuun vaihteeseen, jolloin ne kaikki olisivat yhtä aikaa lennossa ja samanaikaisesti havaittavissa.

Lummelampikorento



Kuva 4. Lummelampikorento -koiras Mikkelin alapuolisen Saimaan Mustaselän Laitsaaren alueella 29.6.2022 klo 17:18. Kuva Jari Venetvaara

Lummelampikorento oli Mikkelin alapuolisella Saimaalla tämän selvityksen perusteella yksilömäärältään ylivoimaisesti runsain laji näistä kolmesta sudenkorentolajista. Suomessa lajia esiintyy erityisesti eteläisen Suomen ”järviolueella” suolampien ja rehevien lahtien alueilla. Laji suosii seisovia vesiä, joilla kasvaa kelluslehtistä kasvillisuutta, erityisesti ulpukkaa tai lummetta. Laji on suhteellisen harvinainen laji. Mutta siellä, missä sitä on, on se tavallisesti runsas. Pohjoisimmallaan lajia on tavattu Oulusta ja Puolangalta. Lajin aikuisia on tavattu 22.5. – 12.8. välillä. Päälentokausi on lyhyehkö, sijoittuen välille kesäkuun puolivälistä heinäkuun puoliväliin. Lajille hyvinä vuosina se voi olla runsaslukuinen jo kesäkuun alkupuolella. Vaikka laji on harvinaishenko ja paikallinen, eikä reviiiri-uskollisia uroksia juuri tapaa elinympäristönsä ulkopuolelta, on se usein runsaslukuinen esiintymispaikallaan (Nieminen & Ahola (toim.) 2017). Laji suosii reviiiripaikallaan tuulensuojaisuutta ja suojaavaa metsää. Naaraat voivat lentää laajalla alueella. Koska rantojen umpeenkasvu uhkaa lajia, niin vesikasvien niittojen ohella pienimuotoiset ruoppaukset todennäköisesti ylläpitävät esiintymiä kuin että olisivat haitallisia (Nieminen & Ahola (toim.) 2017). Toukan kehitys on kaksivuotinen.

Lummelampikorento on rauhoitettu luonnonsuojelulain nojalla. Mainittu Luontodirektiivin IV(a) - liitteessä, jossa luetellut lajit edellyttävät tiukkaa suojelua. Lisääntymispaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä (Sierla ym. 2004).

Lummelampikorenon lisääntymis- ja levähdyspaikan määritelmä

Lajin esiintymispaikoilla lisääntymispaikaksi voidaan tulkita vesialue rantaviivasta niin pitkälle ulospäin kuin siinä kasvaa kasvillisuutta sekä kapea kaistale rantakasvillisuutta. Levähdyspaikka sisältää lisääntymispaikan lisäksi vesialuetta ympäröivän suojaavan kasvillisuuden, jonka sekaan korennot suojaautuvat yöllä ja pilvisen sään aikana. Lisääntymispaikan ympäristössä sijaitsevat

naaraiden ja nuorten koiraiden ruokailualueet ovat myös levähdyspaikkoja, sillä niillä oleilevat yksilöt käyttävät alueiden kasvillisuutta lepäilyyn huonolla säällä ja yön yli. Lisääntymispaikasta kauempana olevat levähdyspaikat eivät ole yksiselitteisesti määriteltävissä (Nieminen & Ahola (toim.) 2017).

Sirolampikorento

Mikkelin alapuolisella Saimaalla laji oli huomattavasti edellistä lajia harvinaisempi. Laji on yleinen Suomessa maan etelä- ja keskiosissa. Tavattu aina Oulusta saakka. Elinympäristönä sillä ovat suolammet, järvenlahdet ja muut seisovat vedet. Erityisesti se suosii metsien keskellä olevia suoreunaisia lampia ja pieniä järviä. Niiden rannoilla on useimmiten rahkasammalta, saraikkoa ja varvikkoa kasvavat vyöhykkeet. Isommilla järvillä se esiintyy harvemmin, niissä vain matalissa suorantaisissa tai saraikkoisissa osissa, joissa kasvaa kelluslehtistä kasvillisuutta. Laji voi hakeutua saalistamaan jopa 2 km:n etäisyydelle metsän keskelle metsäteille, hakkuuaukeille, sorakuopille, kesantopelloille ja avoimille kallioille yms. Lajin lentoaika on kesä-elokuu. Aikuisia on tavattu 28.5. – 20.9. välisenä aikana (Nieminen & Ahola (toim.) 2017). Koska rantojen umpeenkasvu uhkaa lajia, niin vesikasvien niittojen ohella pienimuotoiset ruoppaukset todennäköisesti ylläpitävät esiintymiä kuin että olisivat haitallisia. Lajille tyypillisten suorantaisten elinympäristöjen pitkän kehittymisajan takia kompensatiotoimet eivät ehkä ole mahdollisia. Lajia on havaittu myös runsaskasvustoissa kaivetuilla lammikoilla, joiden sopivuutta lajin pidempiaikaiseksi elinympäristöksi tulisi selvittää (Nieminen & Ahola (toim.) 2017). Toukan kehitys on kaksivuotinen.

Sirolampikorento on rauhoitettu luonnonsuojelulain nojalla. Mainittu Luontodirektiivin IV(a) - liitteessä, jossa luetellut lajit edellyttävät tiukkaa suojelua. Lisääntymispaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä (Sierla ym. 2004).

Sirolamikorenon lisääntymis- ja levähdyspaikan määritelmä

Lajin esiintymispaikoilla lisääntymispaikaksi voidaan tulkita vesialue rantaviivasta niin pitkälle ulospäin kuin siinä esiintyy kasvillisuutta ja kapea kaistale rantakasvillisuutta. Levähdyspaikka sisältää lisääntymispaikan lisäksi vesialuetta ympäröivän suojaavan kasvillisuuden, jonka sekaan korennot suojautuvat yöllä ja pilvisen sään aikana. Lisääntymispaikan ympäristössä sijaitsevat naaraiden ja nuorten koiraiden ruokailualueet ovat samoin levähdyspaikkoja, sillä niillä oleilevat yksilöt käyttävät alueiden kasvillisuutta lepäilyyn huonolla säällä ja yön yli. Lisääntymispaikasta kauempana olevat levähdyspaikat eivät ole yksiselitteisesti määriteltävissä (Nieminen & Ahola (toim.) 2017).

Täplälampikorento

Mikkelin alapuolisella Saimaalla ei ole parasta mahdollista biotooppia täplälampikorenon esiintymiselle, sillä lajin toukka suosii elinympäristönään aukkoisia ja tiheitä järvikortteikkoja. Niitä alueella ei ole. Lisäksi laji on Mikkeliissä levinneisyytensä äärirajoilla, sillä sen puuttuminen Jyväskylän pohjoispuolelta on todellista. Lajin elinympäristövaatimukset ovat vaativammat kuin kahden edellisen lajin: täplälampikorento on eteläisempi, viihtyy kirkkaissa vesissä ja ruovikon sisään jäävissä, suojaisissa allikoissa, joissa kasvaa runsaasti vesikasveja, erityisesti järvikortetta. Lisäksi niissä kasvaa runsaasti uposlehtistä kasvillisuutta, kuten kalvasärviää, tai vedessä keijuvaa sarvikarvalehteä ja isovesihernettä. Lajia tapaa eniten niillä rehevillä lintujärvillä, joilla kasvaa paljon järvikortetta. Lajia on myös tavattu reheviltä merenlahdilta ja joskun suolammilta. Suomessa lajin levinneisyys painottuu kaakkoon ja Järvi-Suomeen. Runsaaimmillaan se on Kymijoen vaikutuspiirissä. Laji on levinnyt aikoinaan 1960-1970-luvuilla Kotkan Mussalosta Kymijokivartta sisämaahan ensin litin Lyötilään ja sieltä Konniveden ja Päijänteen kautta Lahden Vesijärveen (Kuusinen Jorma, suullinen tieto tämän kirjoittajalle v. 1978 ja Valtonen 1980). Runsaaimmillan se on Päijät-Hämeessä, Kymenlaaksossa ja Suomenlahden rehevillä merenlahdilla (Karjalainen 2010 ja Nieminen & Ahola (toim.) 2017). Pohjoisimmillaan lajia on tavattu Laukaasta, Hankasalmelta ja jopa Kajaanista. Aikuisia

on tavattu lennossa 23.5.-17.8. välisenä aikana. Päälentokausi on melko lyhyt ja se painottuu kesäkuun puolivälistä heinäkuun puoliväliin. Lajille hyvinä vuosina se voi olla runsaslukuinen jo kesäkuun alkupuolella. Lajia ei lennossa juuri tapaa elinympäristönsä ulkopuolelta. Laji on erittäin paikallinen, mutta esiintymispaikallaan se voi olla yksilömäärältään hyvin runsas. Suosituimpia reviiripaikkoja ovat pienet poukamat, kuten ruovikkoon ruopatut aukot, avoimet ojat ja luonnolliset poukamat. Koiraat tarvitsevat tähystyspaikan pystyvartisessa kasvillisuudessa. Ne tähystävät näkyvästi noin puolen metrin korkeudella vedenpinnasta ja ajavat muut aitosudenkorennot lajista riippumatta pois (Nieminen & Ahola (toim.) 2017).



Kuva 5. Täplälampikorento Hyvinkään Ridasjärvellä 9.7.2021. Kuva Jari Venetvaara

Täplälampikorento on rauhoitettu luonnonsuojelulain nojalla. Mainittu Luontodirektiivin IV(a) - liitteessä, jossa luetellut lajit edellyttävät tiukkaa suojelua. Lisääntymispaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä (Sierla ym. 2004).

Täplälampikorenon lisääntymis- ja levähdyspaikan määritelmä

Lajin esiintymispaikoilla lisääntymispaikaksi voidaan tulkita vesialue rantaviivasta niin pitkälle ulospäin kuin vedessä kasvaa kasvillisuutta sekä kapea kaistale rantaviivan kasvillisuutta. Levähdyspaikka sisältää lisääntymispaikan lisäksi vesialuetta ympäröivän suojaavan puuston ja muun korkeamman kasvillisuuden. Levähdyspaikkojen määrittelyperusteet vaativat kuitenkin lisää tutkimusta. Lisääntymispaikan ympäristössä sijaitsevat naaraiden ja nuorten koiraiden ruokailualueet ovat samoin levähdyspaikkoja, sillä niillä oleilevat yksilöt käyttävät alueiden kasvillisuutta lepäilyyn huonolla säällä ja yön yli. Lisääntymispaikasta kauempana olevat levähdyspaikat eivät kuitenkaan ole yksiselitteisesti määriteltävissä (Nieminen & Ahola (toim.) 2017).

5. Pohdinta

Mikkelin alapuolisella Saimaalla korennot näyttivät lentelevän siellä, missä on paljon yhtenäistä kelluslehtistä kasvillisuutta ja harvaa tai mosaiikkimaista useiden ilmaversoisten lajien muodostavaa aukkoista kasvustoa, joka sisällä kasvaa kelluslehtisiä vesikasveja. Niitä on muodostunut tiheätä ruovikkoa niittämällä tai ovat muuten avonaisempia paikkoja tiheikköjen keskellä. Eniten saatiin

havaintoja lummelampikorennosta, jolle on selvästi muita korentoja enemmän sopivia elinympäristöjä. Lummelampikorennon elinympäristövaatimukset täyttyivät kaikilla alueilla parhaiten. Lajia ei oikein huomaa rannalta käsin, mutta veneellä sitä pääsee parhaiten havainnoimaan, sillä se lentelee pientä reviiriään ulpukoinen tai vesitattaren muodostamilla yhtenäisillä kasvustoilla ruovikoiden ulkoreunoilla.



Kuva 6. Hieno esimerkki ilmeisesti niittämällä syntyneestä, kelluslehtisten valtaamasta, pienialaisesta lummelampikorennon reviiristä tiheään järviruovikon keskellä, Visulahden Korppisenniemessä. Kuva Jari Venetvaara 29.6.2022 klo 13:37.

Sirolampikorento on tätä paljon harvinaisempi Mikkelin alapuolisella Saimaalla, vaikka sille sopivaa ns. seisovan veden avonaista ja suojaista elinympäristöä oli paikka paikoin. Sirolampikorento elää pääsääntöisesti pienillä suoreunaisilla lammikoilla, joilla on kelluslehtistä vesikasvillisuutta.

Mikkelin alapuolisella Saimaalla täplälampikorennolta puuttuivat sille sopivat laajat ja tiheät järvikortetta kasvavat rehevät puhdasvetiset ns. "lintuvesialueet" liki kokonaan. Siksi se lähes puuttui selvitysalueelta.

Lummelampikorento ja sen suojelu Suomessa

Lummelampikorentoa uhkaavia tekijöitä ovat vesialueiden umpeenkasvu sekä maataloudesta ja turvetuotannosta johtuvan ylirehevöitymisen aiheuttamat happikadot ja kasvillisuuden väheneminen. Umpeenkasvu koskee toisaalta vesialuetta ja toisaalta esimerkiksi ojituksen aiheuttamaa rannan puuston runsastumista. Varjostava puusto etelän puoleisella rannalla tekee pienistä kohteista lajille sopimattoman.

Haitallisia vaikutuksia voi lieventää. Ylirehevöitymisen ehkäisemiseksi tulee vähentää valumavesien ravinteiden määrää. Peltojen, laidunten ja turvesoiden suojavyöhykkeet ja valumavesien saostusaltat vähentävät oikein käytettyinä tehokkaasti ravinteiden määrää alapuolisissa vesistöissä. Pienillä kohteilla ojituksen aiheuttamaa umpeenkasvua voidaan lievennystoimena hidastaa patoamalla ojia. Pienten lampien eteläreunan varjostavan puuston poistolla saadaan lisää auringonpaisteista pinta-alaa vesikasveille ja sudenkorennoille. Vastaavasti ilmaversoisten

kasvien niitolla voidaan saada laajempia kelluslehtisten kasvien alueita, mikä hyödyttää lummelampikorentoa. Pienimuotoiset ruoppaukset todennäköisemmin ylläpitävät esiintymiä kuin ovat haitallisia. Lajille tyypillisten runsaskasvustoisten elinympäristöjen pitkän kehittymisajan takia kompensatiotoimet eivät ehkä ole mahdollisia, mutta kaivettujen lammikoiden sopivuutta lajin pidempiaikaiseksi elinympäristöksi tulisi selvittää (Nieminen & Ahola (toim.) 2017).

Sirolampikorento ja sen suojelu Suomessa

Lajin esiintymiä uhkaavia tekijöitä ovat vesialueiden umpeenkasvu sekä maataloudesta ja turvetuotannosta johtuvan ylirehevoitymisen aiheuttamat happikadot ja kasvillisuuden väheneminen. Umpeenkasvu koskee vesialuetta itsessään ja ympäröivää varjostavan puuston runsastumista. Ojitusten vaikutuksesta aivan lammen rantaviivaan kasvava puusto voi varjostaa lampea niin, ettei laji enää viihdy siinä.

Haitallisia vaikutuksia voi lieventää. Ylirehevoitymisen ehkäisemiseksi tulee vähentää valumavesien ravinteiden määrää. Peltojen, laidunten ja turvesoiden suojavyöhykkeet ja valumavesien saostusaltaat vähentävät oikein käytettyinä tehokkaasti ravinteiden määrää alapuolisissa vesistöissä. Umpeenkasvua voi lievennystoimena hidastaa ojitetuilla alueilla patoamalla laskuojia. Pienten lampien eteläreunan varjostavan puuston poistolla saadaan lisää auringonpaisteista pintaa vesikasveille ja sudenkorennoille. Vastaavasti ilmaversoisten kasvien niitolla voidaan saada laajempia kelluslehtisten kasvien alueita, mikä hyödyttää sirolampikorentoa. Pienimuotoiset ruoppaukset todennäköisemmin ylläpitävät esiintymiä kuin ovat haitallisia. Lajille tyypillisten suorantaisten elinympäristöjen pitkän kehittymisajan takia kompensatiotoimet eivät ehkä ole mahdollisia. Lajia on kuitenkin havaittu myös runsaskasvustoissa kaivetuilla lammikoilla, joiden sopivuutta lajin pidempiaikaiseksi elinympäristöksi tulisi selvittää (Nieminen & Ahola (toim.) 2017).

Täplälampikorento ja sen suojelu Suomessa

Lajia uhkaavia tekijöitä ovat vesialueiden umpeenkasvu sekä ylirehevoitymisen aiheuttamat happikadot ja kasvillisuuden väheneminen. Umpeenkasvu koskee toisaalta vesialuetta ja toisaalta esimerkiksi ojituksen aiheuttamaa rannan puuston runsastumista. Varjostava puusto etelän puoleisella rannalla tekee pienistä kohteista lajille sopimattoman. Ylirehevillä kohteilla laji pärjää paremmin niillä vesialueilla, jotka ovat päävesialtaasta vesi- ja rantakasvillisuuden erottamia. Tällöin veden ravinteita suodattuu kasvillisuuteen.

Esiintymiin kohdistuvia haitallisia vaikutuksia voidaan lieventää. Ylirehevoitymisen ehkäisemiseksi tulee vähentää valumavesien ravinteiden määrää. Peltojen ja laidunten suojavyöhykkeet ja valumavesien saostusaltaat vähentävät oikein käytettyinä tehokkaasti ravinteiden määrää alapuolisissa vesistöissä. Täplälampikorenon elinolosuhteita voi umpeenkasvavilla kohteilla edesauttaa pitämällä vesialueita avoimina keinotekoisesti. Avovesialueiden kaivaminen umpeenkasvaneeseen ruovikkoon on todettu toimivaksi lyhytkestoiseksi ratkaisuksi ja toimii haitallisten vaikutusten lievennystoimena (Nieminen & Ahola (toim.) 2017).

Mikkelin alapuolisella Saimaalla korentojen esiintymisalueilla olisi siten mahdollista tehdä rantojen ilmaversoisten pienimuotoista niittoa ja pienimuotoista rantojen raivausta sekä rantojen ja vesikasvillisuuden pienimuotoista ruoppausta, kunhan jätetään kelluslehtistä kasvillisuutta riittävän leveitä (vähintään 5 – 10 m) ”yhtenäisiä” kaistaleita. Aukkoisuuden lisääminen varsinkin tiheissä järviruokoa kasvavissa monotonisissa kasvustoissa lisäisi korennoille sopivia elinympäristöjä. Järviruoko kestää sen oikea-aikaista niittoa heinäkuun lopulla-elokuun alussa, kelluslehtisiä huomattavasti heikommin. Kelluslehtiset, joita kasvaa tiheänkin järviruovikon sisällä harvakseltaan, valtaavat syntyvät aukkopaidat erittäin nopeasti (Nybom 1981). Kuva 6 on tästä onnistuneesta niitosta hyvä esimerkki.

6. Lähteet ja kirjallisuus

Karjalainen, S. 2010: Suomen sudenkorennot. – Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 162 - 174.

Nybom, C. 1981: Vesikasvien niiton koetoiminta vesihallinnossa. Tulokset v. 1980. Vesihallituksen monistesarja 1981 : 70. Vesihallitus 1981. Sivut 8 ja 11.

Remonen, I. 2011: Niittotarvekartoitus. Mikkelin alapuolinen Saimaa: Mikkeli – Juurisalmi. Etelä-Savon ELY-keskus 2011: 1-59.

Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen M. 2004. Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. Ympäristöministeriö. Suomen ympäristö 742. Helsinki. 114 s.

Valtonen, P. 1980: Die Verbreitung der finnischen Libellen. – Notulae Entomologicae 60: 199-215.

LIITTEET

Liite 1 Korentokierros kartalla 29.6.2022

Liite 2 Korentokierros kartalla 4.7.2022

Liite 3 Korentojen esiintymisalueet 1

Liite 4 Korentojen esiintymisalueet 2

Liite 5 Korentojen havainnot, erikseen myös erillisenä Excel-liitteenä

Liite 6 Saviselän korento havainnot

Liite 7 Visulahden korento havainnot

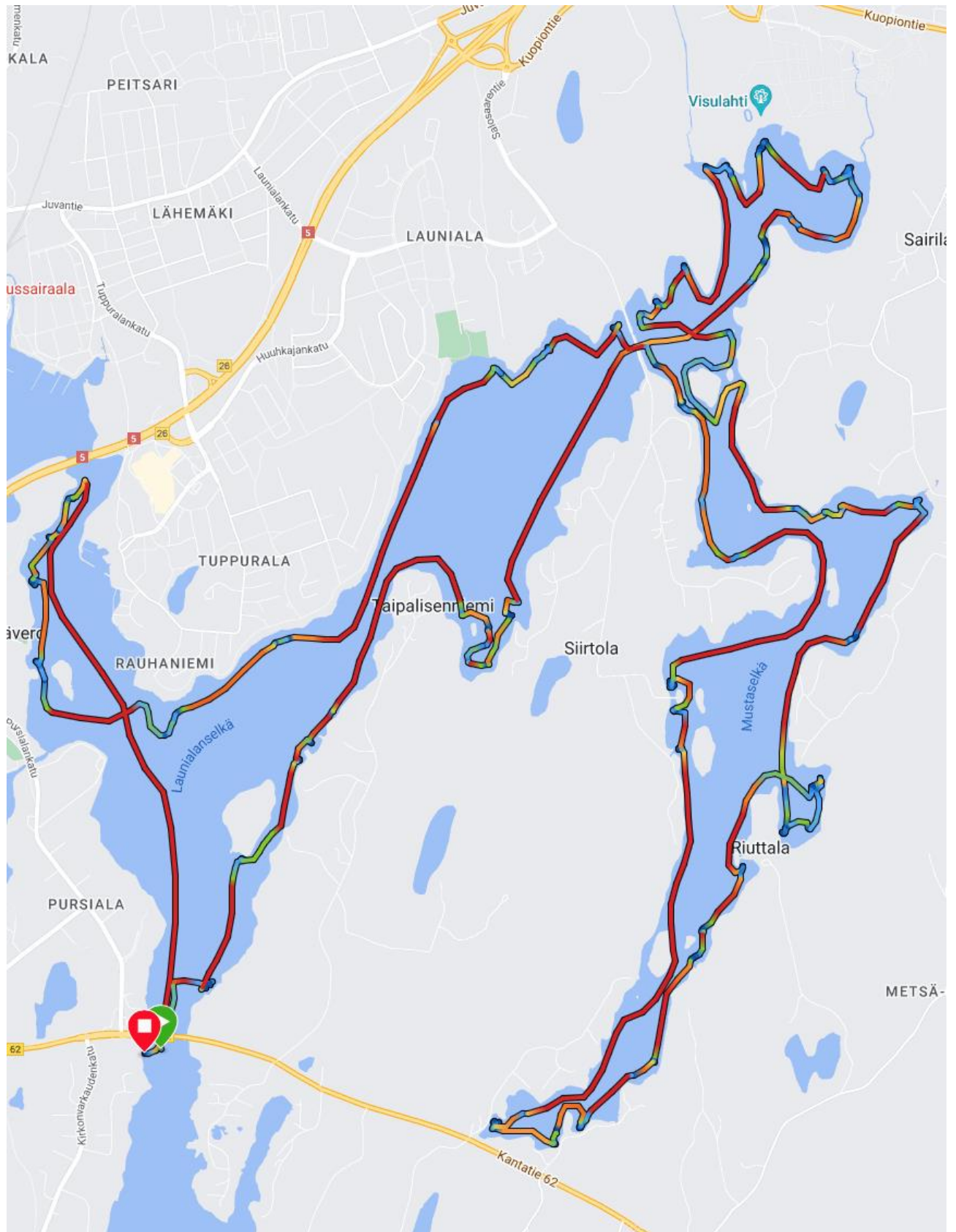
Liite 8 Mustaselän korento havainnot

Liite 9 Mustalahden ja Kuivalahden korento havainnot

Liite 10 Pikku-Surnun, Iso-Surnun ja Porrasssalmen korento havainnot

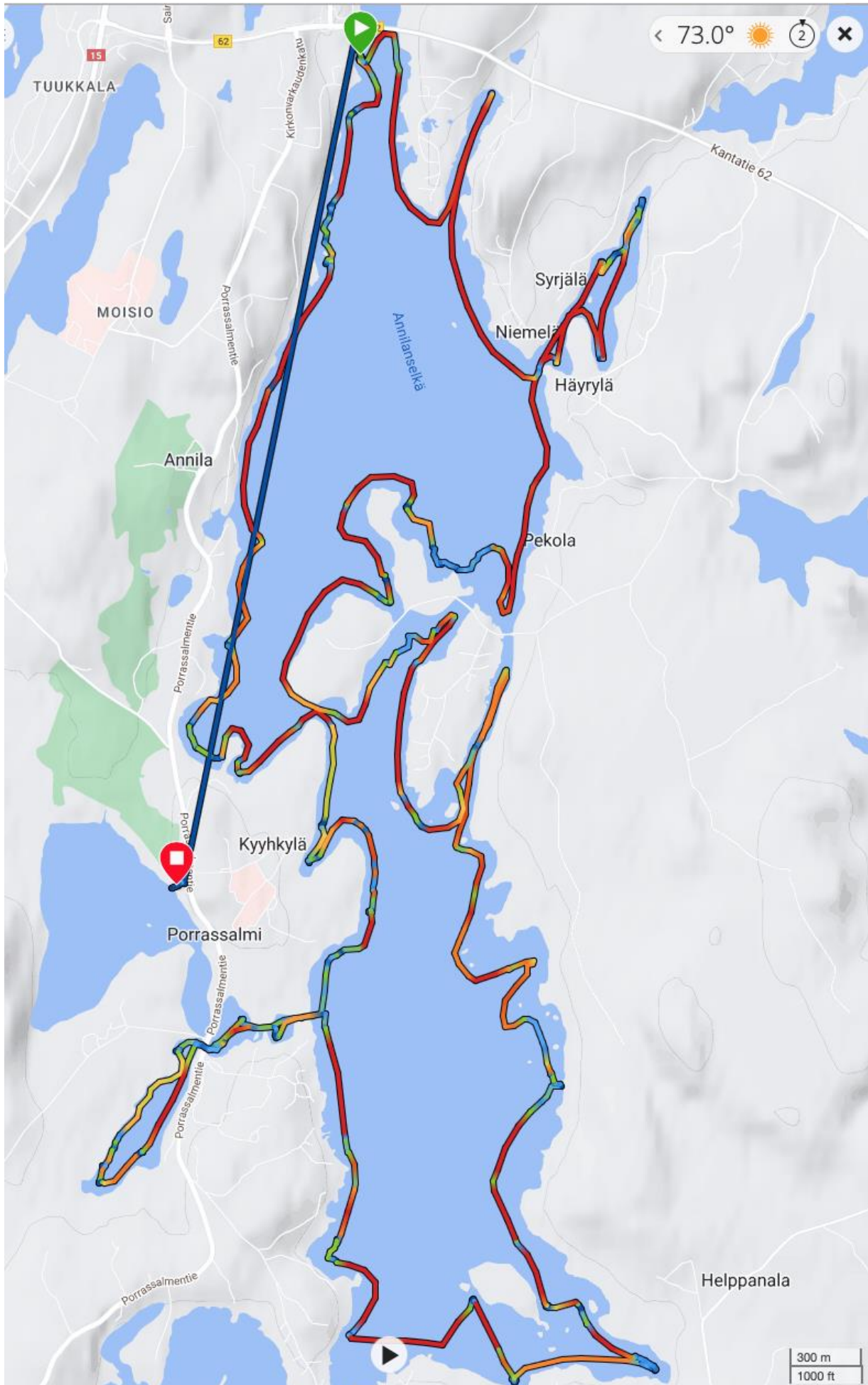
Erillinen liite korento havainnoista Excel-taulukkona

LIITE 1 Korentokierros 1



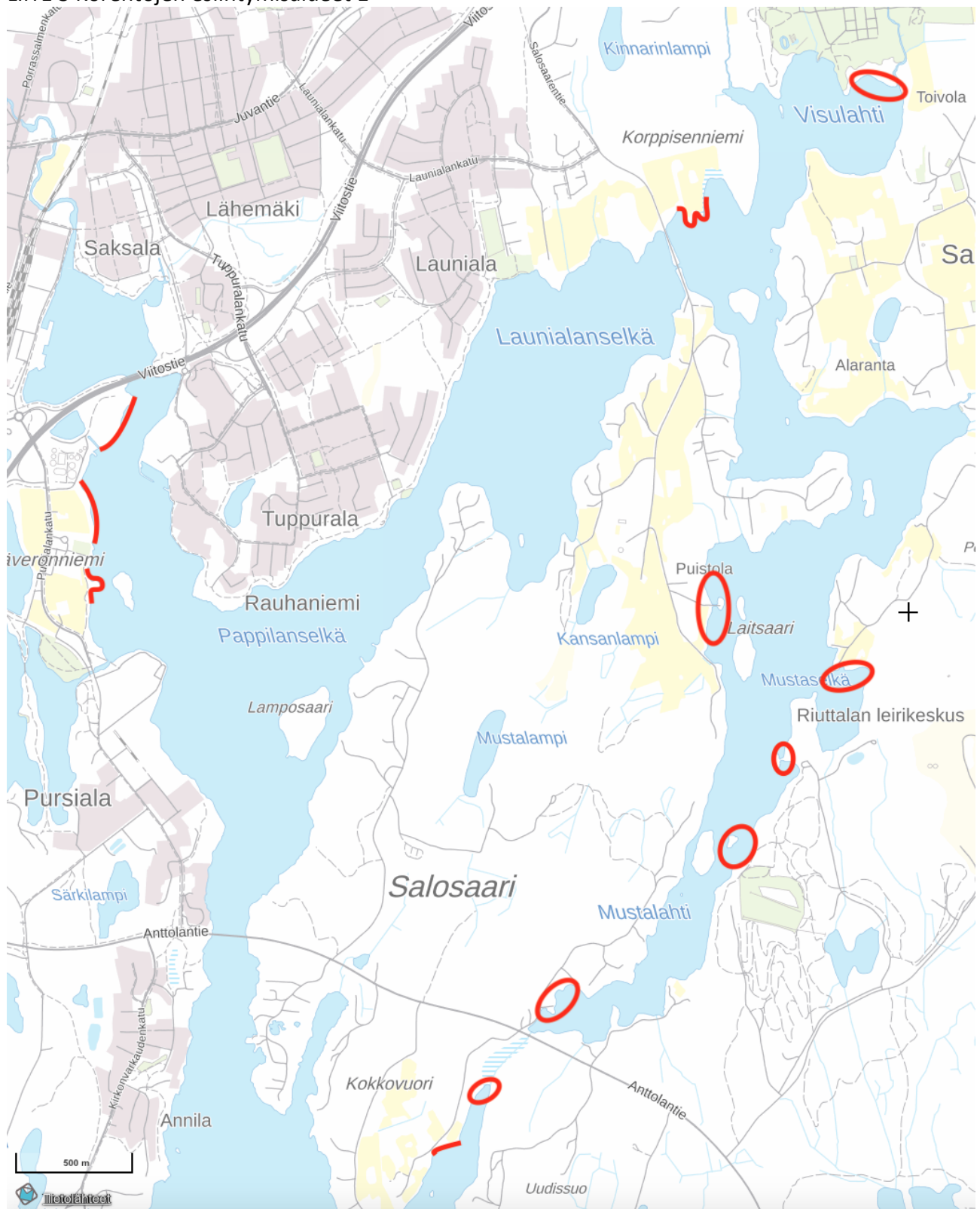
Kartta I. Korento kierros 29.6.2022

LIITE 2 Korentokierros 2



Kartta II. Korento kierros 4.7.2022.

LIITE 3 Korentojen esiintymisalueet 1



Kartta III. Korentojen esiintymisalueet 1 punaisella. Huom! Elinpiiri-rajaukset ovat vain suuntaa-antavaa!

LIITE 4 Korentojen esiintymisalueet 2



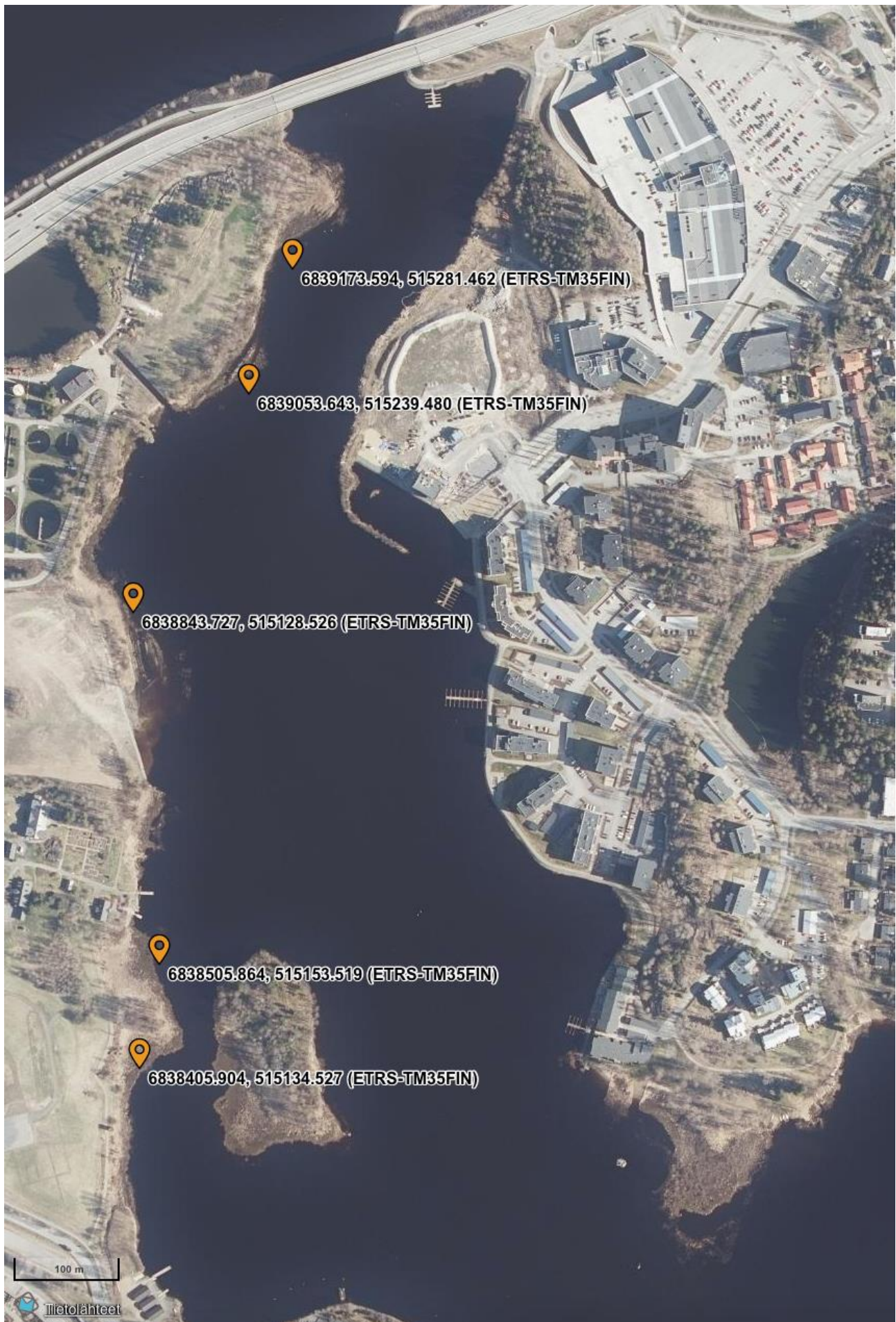
Kartta IV. Korentojen esiintymisalueet 2 punaisella. Huom! Elinpiiri-rajaus on vain suuntaa-antava!

LIITE 5 Korentojen havainnot

KORENNOT MIKKELIN ALAPUOLINEN SAIMAA	PVM	KKJ 27° N	KKJ 27° E	ETRS- TM35FIN N	ETRS- TM35FIN E	LUMME- LAMPI- KORENTO	SIRO- LAMPI- KORENTO	TÄPLÄ- LAMPI- KORENTO
Visulahti	29.6.2022	6843450	3518707	6840581	518529	10		
Korppisenniemi	29.6.2022	6842891	3517906	6840022	517728	1		
Mustaselkä 1	29.6.2022	6840881	3518573	6838013	518395	2		
Mustaselkä 2	29.6.2022	6840545	3518279	6837677	518101	2		
Mustalahti 1	29.6.2022	6840156	3518103	6837288	517925	2	2	
Mustalahti 2	29.6.2022	6840185	3518073	6837317	517895	3		
Mustalahti 3	29.6.2022	6839473	3517263	6836605	517085	4		
Mustalahti 4	29.6.2022	6839550	3517315	6836682	517137	2		
Mustaselkä 3	29.6.2022	6841177	3517987	6838308	517809	4	2	2
Mustaselkä 4	29.6.2022	6841306	3517974	6838437	517796	3		
Kenkävero 1	29.6.2022	6841274	3515311	6838405	515134	10		
Kenkävero 2	29.6.2022	6841374	3515330	6838505	515153	10		
Kenkävero 3	29.6.2022	6841712	3515305	6838843	515128	2		
Puhdistamo 1	29.6.2022	6841922	3515416	6839053	515239	1		
Puhdistamo 2	29.6.2022	6842042	3515458	6839173	515281	X		
Pikku-Surnu 1	4.7.2022	6835594	3515071	6832728	514894	4		
Pikku-Surnu 2	4.7.2022	6835119	3514769	6832253	514592	6		
Pikku-Surnu 3	4.7.2022	6835032	3514699	6832166	514522	10		
Pikku-Surnu 4	4.7.2022	6835146	3514930	6832280	514753	1		
Porrassalmi	4.7.2022	6835698	3515385	6832832	515208		1	
Kuivalahti 1	4.7.2022	6839110	3516987	6836242	516809	2	2	
Kuivalahti 2	4.7.2022	6838854	3516815	6835986	516637	3		
Iso-Surnu	4.7.2022	6836266	3515068	6833399	514891	X		
						82	7	2

Huom! X = erittäin todennäköinen esiintyminen, vaikka ei saatu lajia varmasti määritettyä

LIITE 6. Savilahti



Kuva I Savilahti

LIITE 7 Visulahti



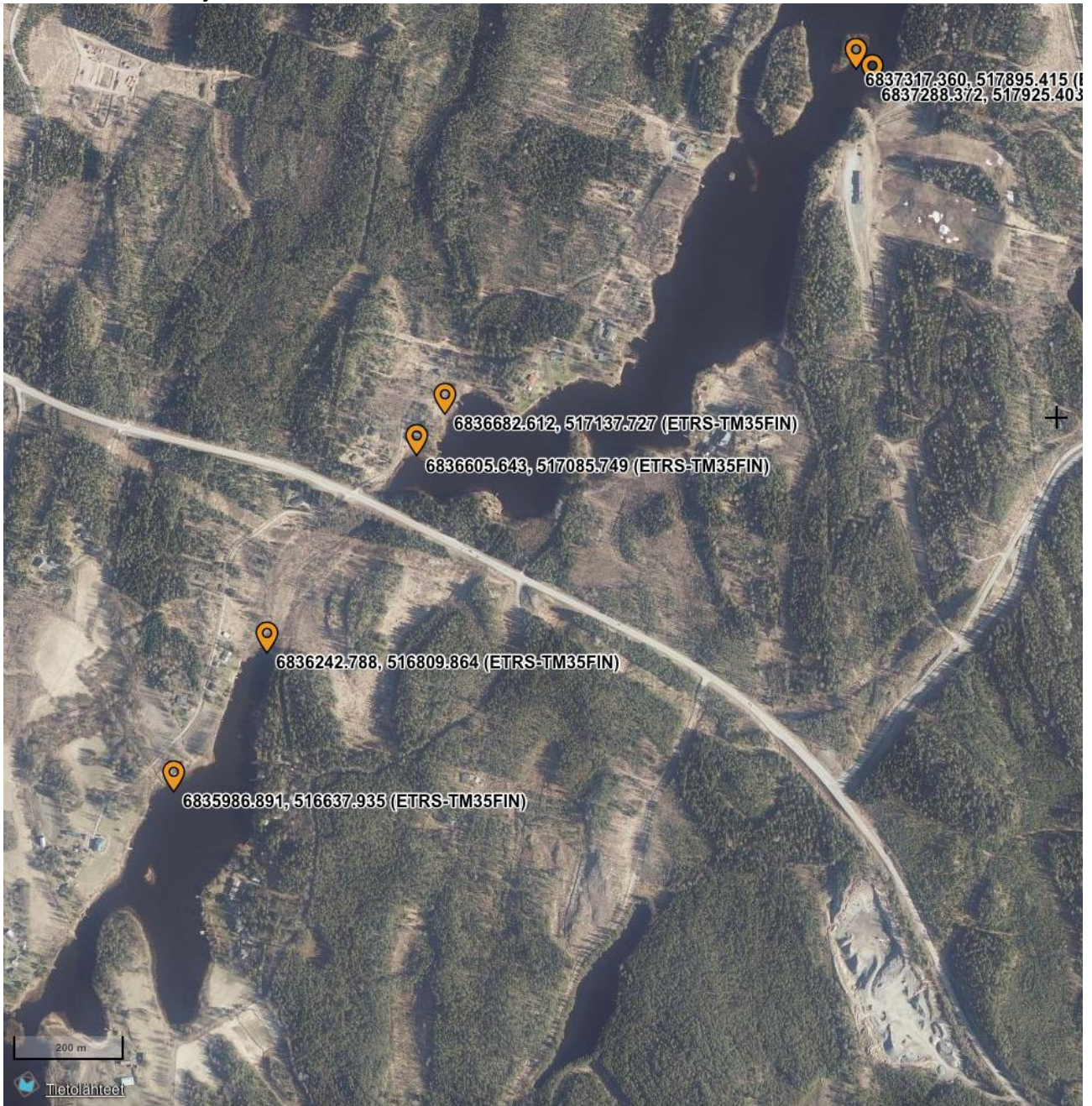
Kuva II Visulahti

LIITE 8 Mustaselkä



Kuva III Mustaselkä

LIITE 9 Mustalahti ja Kuivalahti



Kuva IV Mustalahti ja Kuivalahti

LIITE 10 Pikku-Surnu, Iso-Surnu ja Porrassalmi



Kuva V Pikku-Surnu, Iso-Surnu ja Porrassalmi. Iso-Surnulle ei päästy veneellä liian matalan sillan vuoksi (korkeus veden pinnasta alle 50 cm). Aluetta kierrettiin kävellen.